

دفتر بین‌المللی کتاب برای نسل جوان

دفتر بین‌المللی کتاب برای نسل جوان سازمانی غیرانتفاعی است که در سال ۱۹۵۳ به پیشنهاد خانم یلاپمن در شهر زوریخ سوئیس به وجود آمد. هدف از تشکیل این سازمان به وجود آوردن شبکه بین‌المللی برای ایجاد حسن تفاهم میان نسل جوان کشورهای مختلف جهان به وسیله کتاب بوده است. اهداف دیگر این سازمان عبارتند از:

• ایجاد امکانات رشد و گسترش ادبیات کودکان و نوجوانان آن گونه که باید باشد.

• تشویق و حمایت از نویسندگان کتابهای کودکان و کمک به نشر و توزیع بهتر این آثار به خصوص در کشورهای در حال رشد.

• فراهم آوری زمینه‌های آموزشی برای دست‌اندرکاران ادبیات کودکان و نوجوانان جهان.

• تشویق و ایجاد زمینه فعالیت مساعد تحقیقاتی در شاخه‌های مختلف ادبیات کودکان و نوجوانان.

این دفتر در حال حاضر ۷۵ عضو در سراسر جهان دارد. ۵۱ عضو آن به صورت شعبه‌های ملی، ۱۱ عضو فردی، و ۱۳ عضو افتخاری در کشورهای پنج‌قاره است. طبق اساسنامه دفتر هر کشوری می‌تواند به عضویت آن درآید. اعضای دفتر لازم است به صورت شعبه ملی و دفتری در هر کشور باشد. در صورتیکه این امکان موجود نباشد، دفتر بین‌المللی در آغاز عضو شخصی می‌پذیرد. اما، این عضو باید در تلاش تشکیل یک شعبه باشد.

در حال حاضر اعضاء فردی دفتر شامل کشورهای فیلیپین، اوگاندا، سیرالئون، پورتوریکو، هنگ کنگ، تایوان، جزیره‌های فارو، و بلژیک است. اعضای افتخاری نیز در کشورهای سوئیس، اتریش، بلغارستان، آمریکا، شوروی، ایتالیا، و ژاپن هستند. ایران در سال ۱۳۴۳/۱۹۶۴ به عضویت رسمی این دفتر درآمد. مهمترین فعالیتهای این دفتر عبارتند از:

اعطای جایزه هانس کریستین آندرسن:

این جایزه که به سبب جامعیت و مقبولیتش در سطح جهانی به منزله نوبل ادبیات کودکان و نوجوانان شناخته شده است، هر دو سال یک بار به نویسنده و مصوری داده می‌شود که مجموعه آثارش

جدول ۱. شعبه‌های ملی دفتر بین‌المللی کتاب برای نسل جوان و تاریخ عضویت آنها

- ۱۹۵۳: اتریش، انگلستان
- ۱۹۵۴: سوئیس
- ۱۹۵۵: آلمان، اسپانیا
- ۱۹۵۶: نروژ، سوئد
- ۱۹۵۷: فنلاند
- ۱۹۵۸: یونان
- ۱۹۶۰: کانادا، آمریکا
- ۱۹۶۲: استرالیا
- ۱۹۶۴: برزیل، شیلی، چکسلواکی، دانمارک، فرانسه، ایران، ونزوئلا
- ۱۹۶۶: ژاپن
- ۱۹۶۸: غنا
- ۱۹۷۲: بلغارستان
- ۱۹۷۳: لهستان
- ۱۹۷۴: قبرس
- ۱۹۷۸: مجارستان
- ۱۹۸۰: لبنان، مکزیک
- ۱۹۸۲: کلمبیا، پاناما، ناپلند
- ۱۹۸۳: کوبا
- ۱۹۸۵: آرژانتین، بولیوی، ایسلند، اسرائیل، نیجریه
- ۱۹۸۶: چین، ایتالیا، هلند
- ۱۹۸۷: کاستاریکا، مصر
- ۱۹۸۸: کنیا
- ۱۹۹۰: هند، اندونزی، سری‌لانکا، ترکیه
- ۱۹۹۱: اوروگوئه
- ۱۹۹۲: آلبانی، روسیه، افریقای جنوبی

دیگر برای مدت دو دوره چهار ساله انتخاب می‌شوند. نامزدهای هیأت داوران از سوی شعبه‌های ملی این دفتر به هیأت اجرایی آن پیشنهاد می‌شوند. هیأت اجرایی از میان آنها با توجه به تنوع تخصصها و زبانهایی که می‌دانند اعضای هیأت داوران را برمی‌گزینند. سپس رئیسی نیز به مدت چهار سال برای تنظیم چرخش کارها انتخاب می‌شود.

از شرکت در هیأت داوران جهانی دو منظور به دست می‌آید: بردن دید و تجربه و شناخت خاص یک کشور به عرصه جهانی و همکاری برای تحول و گسترش ادبیات به معنی عام آن و به ارمغان آوردن نتایج تجربیات دیگران، معیارهای سنجش، زمینه‌ها، سبکها، و شیوه‌های کار به کشور اصلی و انتقال آن به دست اندرکاران ادبیات کودکان.

دفتر بین‌المللی در آغاز عضو شخصی می‌پذیرد. اما، این عضو باید در تلاش تشکیل یک شعبه باشد.

نویسندگان و مصوران، که تنها از میان مصوران زنده انتخاب می‌شوند، توسط شعبه‌های ملی دفتر انتخاب و به دفتر معرفی می‌گردند. شعبه‌ها می‌توانند هربار تنها یک نویسنده و یک مصور را معرفی کنند. شعبه‌ها علاوه بر نامزدهای مدال آندرسن، می‌توانند یک کتاب از یک نویسنده و یک کتاب از یک مصور را نیز به عنوان کتاب ممتاز برای درج در فهرست کتابهای ممتاز معرفی کنند.

هیأت داوران از دو سال قبل از اهداء جایزه به بررسی کتابها و بحث درباره آنها می‌پردازند.

پس از آن معمولاً جلسه نهایی خود را در ماه آوریل برگزار می‌کنند و نتایج را عموماً در روز جهانی کتاب کودک، که مصادف با گشایش نمایشگاه بین‌المللی کتاب کودک در بولونیای ایتالیاست، اعلام می‌کنند. در این نمایشگاه آثار برندگان همراه با آثار بقیه نامزدها به نمایش گذاشته می‌شود. برندگان جایزه آندرسن در کنگره ادبیات کودکان که چهار ماه بعد تشکیل می‌شود، جوایز خود را دریافت می‌کنند. در اطلاعیه مطبوعاتی که به این مناسبت منتشر می‌شود، ویژگیهای آثار نویسنده و مصور برنده اعلام می‌شود. معمولاً برندگان به هنگام دریافت جایزه سخنرانی کوتاهی می‌کنند که دربرگیرنده نکته‌ها و نظرهای آنان است.

از سال ۱۹۷۸، به بهترین مترجمان نیز دیپلم افتخار اهداء می‌شود. این مترجمان نیز مانند نامزدهای دیگر از طرف شعبه‌های

سهم ممتاز و پایداری در غنی ساختن ادبیات کودکان جهان داشته باشد. این جایزه از سال ۱۹۵۶ برای مجموعه آثار یک نویسنده و ۱۹۶۶ برای مجموعه آثار یک مصور تعیین شده است. هدف از اهدای آن بالا بردن کیفیت هنری آثار هنرمندان این رشته از طریق حمایت، تشویق، و معرفی آثار خوب است. این اقدامات سبب ترجمه و انتشار وسیع این آثار می‌شود. این موضوع به نوبه خود موجب می‌گردد که کودکان بیشتری در جهان امکان دسترسی به آثاری بهتر را پیدا کنند.

انتخاب نویسندگان و مصوران ممتاز برنده جایزه آندرسن به عهده هیأتی از داوران بین‌المللی است. هیأت داوران ده عضو دارد که همگی در زمینه ادبیات کودکان و نوجوانان صاحب نظر هستند و می‌توانند نویسنده، منتقد، مترجم، مصور، هنرمند، و یا کتابدار باشند. رئیس دفتر بین‌المللی عضو ثابت این هیأت است. اعضا

جدول ۲. برندگان مدال بی‌ینال جهانی نویسندگان کتاب کودک جایزه هانس کریستین آندرسن

انگلستان	الیانور فارچستون	۱۹۵۶
سوئد	آسترید لیندگرن	۱۹۵۸
آلمان	اریش کستنر	۱۹۶۰
امریکا	منیدرت دوپونگ	۱۹۶۲
فرانسه	رنه گیپو	۱۹۶۴
فنلاند	توویانسون	۱۹۶۶
اسپانیا	خوزه ماریا سانچز سیلوا	۱۹۶۸
آلمان	جیمز کراس	
ایتالیا	ژیانی رداری	۱۹۷۰
امریکا	اسکات ادل	۱۹۷۲
سوئد	ماریا گریه	۱۹۷۴
دانمارک	سییل باذکر	۱۹۷۶
امریکا	پائولا فاکس	۱۹۷۸
شوروی	بوهومیل ایها	۱۹۸۰
برزیل	یشیا نونز	۱۹۸۲
اتریش	کریستینه نوستلینگر	۱۹۸۴
استرالیا	پاتریشیا رایشن	۱۹۸۶
هلند	آئی. م. ژ. اشمیت	۱۹۸۸
نروژ	تورمد هاوگن	۱۹۹۰
امریکا	ویرجینیا هامیلتون	۱۹۹۲

ملی معرفی می‌شوند. همچنین نام این مترجمان در فهرست خاصی تنظیم می‌شود و در اختیار ناشران قرار می‌گیرد.

از ایران خانم توران میرهادی چهار دوره در سالهای ۱۹۷۴-۱۹۷۶ و خانم ثریا قول‌ایاغ یک دوره در سالهای ۱۹۹۰-۱۹۹۲ عضو ایرانی هیأت داوران بین‌المللی بوده‌اند. به گفته خانم میرهادی: «منظور از این جایزه صرفاً ایجاد اعتبار و رساندن یک نویسنده و مصور به اوج قله شهرت نیست، بلکه ارج گذاشتن به کار برجسته و شکست حصار ابتدالی کتاب کودک و امید به تحول و تداوم ادبیات کودکان و نوجوانان است.»

هیأت داوران از دو سال قبل از اهداء جایزه به بررسی کتابها و بحث درباره آنها می‌پردازند.

از ایران شورای کتاب کودک در سال‌های ۱۹۷۶/۱۳۵۵، ۱۹۹۳/۱۳۷۲ عهده‌دار تهیه شعار، پیام، و بوستر این روز برای جهانیان بوده است.

جدول ۳. برندگان مدال بی‌ینال جهانی تصویرگری کتاب کودک هانس کریستین آندرسن

۱۹۶۶	آلوا کاریر به	سوئیس
۱۹۶۸	پیری ترینکا	چکسلواکی
۱۹۷۰	موریس منداک	امریکا
۱۹۷۲	ایپ سینگ اولسن	دانمارک
۱۹۷۴	فرشید مقالی	ایران
۱۹۷۶	تایتانا ماورینا	شوروی
۱۹۷۸	سوند اتواس	دانمارک
۱۹۸۰	سوند کوچی آکابا	ژاپن
۱۹۸۲	زیبیبوریچلیکی	لهستان
۱۹۸۴	میتسوما سائو	ژاپن
۱۹۸۶	رابرت اینگین	استرالیا
۱۹۸۸	دوشان کالای	چکسلواکی
۱۹۹۰	لیزبت تسورگر	اتریش
۱۹۹۲	کوتا	پاکوئسکا

پرورش کودکان است. حاصل این بحثها به صورت راهنمایها و پیشنهادهای گوناگون بر کار دفتر و شعبه‌های ملی آن تأثیر می‌گذارند و کار آنها را عمیقتر و گسترده‌تر می‌کند. این کنگره هر بار در یکی از کشورهای عضو این دفتر برگزار می‌شود و تاکنون در کشورهای سوئیس، اتریش، سوئد، ایتالیا، لوکزامبورگ، اسپانیا، یوگسلاوی، فرانسه، برزیل، انگلستان، قبرس، ژاپن، نروژ، امریکا، و آلمان برگزار شده است.

همکاری با یونسکو و برگزاری سمینار درباره نویسندگی

و تصویرگری، تولید، نشر، و توزیع کتابهای کودکان:

این سمینارها تاکنون در کشورهای کاستاریکا، کنیا، آرژانتین، غنا، مکزیک، کلمبیا، و مالی برگزار شده است.

جایزه آساهی دفتر بین‌المللی:

مبلغ این جایزه یک میلیون ین است که از سوی روزنامه آساهی شیمبون ژاپن از سال ۱۹۸۷ همه ساله به گروه یا مؤسسه‌ای که نقش فعالی در حوزه گسترش ادبیات کودکان و نوجوانان ایفاء نماید، اهداء می‌شود.

تأسیس مرکز تخصصی دکوماناسیون و تحقیقاتی ادبیات

کودکان و نوجوانان:

این مرکز در سال ۱۹۸۵ در کشور نروژ ایجاد شد و در زمینه برگزاری نمایشگاههای بین‌المللی، سمینار، و خدمات کتابشناسی در جهت دستیابی بهتر به اهداف فعالیت می‌کند.

انتشار نشریه تخصصی وفنی Book Bird:

این نشریه دارای مقالات فنی، معرفی کتابهای برنده جوایز کشورهای گوناگون و کلیه اخبار مربوط به دنیای ادبیات کودکان و نوجوانان است. از ایران خانم منصوره راعی - یکی از اعضای هیأت مدیره شعبه ملی دفتر در ایران، شورای کتاب کودک - به عنوان همکار ایرانی هیئت تحریریه در این نشریه همکاری دارند.

حضور فعال در نمایشگاه جهانی کتابهای کودکان و نوجوانان:

این بازار بزرگترین و معتبرترین نمایشگاه جهانی است که از سال ۱۳۴۲ همه ساله در تاریخ ۲۱-۱۸ فروردین ماه در بولونیای ایتالیا برگزار می‌شود. در این نمایشگاه تقریباً همه کشورهای تولیدکننده کتابهای کودکان جهان شرکت می‌کنند. این نمایشگاه همه ساله جوایزی نیز به بهترین تصویرگران کتابهای کودک و نوجوان و ناشران اهداء می‌کند.

همکاری با سازمانها:

همکاری این دفتر با این سازمانهاست: یونسکو، یونسف،

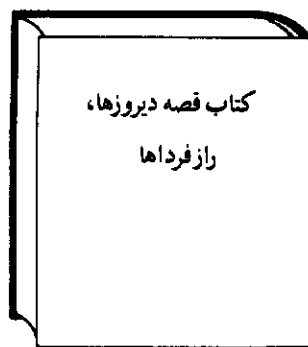
تهیه و انتشار فهرست افتخار کتابهای ممتاز ادبیات کودکان:

این فهرست بهترین کتابهای جدید کشورهای عضو دفتر بین‌المللی کتاب برای نسل جوان را برای ترجمه و چاپ به زبانهای دیگر معرفی می‌کند و هر دو سال یک بار تهیه می‌شود. نامزدهای این فهرست توسط شعبه‌های ملی معرفی می‌گردند. هر شعبه ملی حق دارد هر بار فقط یک نویسنده، یک مصور، و یک مترجم را نامزد فهرست افتخار کند. مجموعه کتابهای رسیده به هیئت داوران جایزه هانس کریستین آندرسن در غرفه بین‌المللی دفتر در نمایشگاه بین‌المللی کتاب کودک در بولونیای ایتالیا به نمایش گذاشته می‌شود.

تشکیل کنگره‌های دوساله ادبیات کودکان:

این کنگره از سال ۱۹۵۳ هر دو سال یک بار برگزار می‌شود. موضوع این کنگره مسائل ادبیات نسل جوان عصر ما، جنبه‌های کمی و کیفی گسترش و توزیع کتاب کودک و ارتباط با آموزش و

شعار روز جهانی کتاب کودک از
خانم دکتر مهدخت کشکولی
در سال ۱۳۷۲

انتخاب نویسندگان و مصوران ممتاز برنده جایزه
آندرسن به عهده هیأتی از داوران بین‌المللی است.

مؤسسه بین‌المللی خواندن^۱، فدراسیون بین‌المللی انجمنها و
مؤسسات کتابداری (ایفلا)^۲، بی‌ینال تصویرگری براتیسلاوا^۳،
بی‌ینال تصویرگری کتاب کودک کتلونیه^۴، مرکز فرهنگی آسیا
برای یونسکو^۵، و کتابخانه بین‌المللی جوانان^۶.

برگزاری مراسم روز جهانی کتاب کودک:

این برنامه هر سال در روز دوم آوریل که برابر با روز تولد هانس
کریستین آندرسن (۱۸۷۶-۱۹۴۱) است برگزار می‌شود. تعیین
این روز به عنوان روز جهانی کتاب کودک در دوم آوریل ۱۹۵۷ از
طرف خانم یلاپمن پیشنهاد شد. لذا، دفتر بین‌المللی هر سال
مسئولیت تهیه پیام و پوستر مخصوص آن را به یکی از شعبه‌های ملی
خود می‌سپارد. یکی از نویسندگان برجسته کتابهای کودکان آن
کشور، مسئولیت نوشتن پیامی برای همه کودکان و نوجوانان جهان
را به عهده می‌گیرد و یکی از مصوران برجسته همان کشور نیز به
مناسبت این روز در ارتباط با متن پیام، پوستر طراحی می‌کند. در
ایران با توجه به اینکه روز دوم آوریل برابر با سیزده نوروز است،
هفته کتاب کودک از ۱۴ تا ۲۰ فروردین برگزار می‌شود. از سال
۱۳۴۹ این روز در ایران به رسمیت شناخته شد و همه وزارتخانه‌ها و
سازمانهایی که دست اندرکار تهیه کتاب و توسعه کتابخوانی در
ایران هستند، برنامه‌های خاصی در این زمینه تنظیم و اجرا می‌کنند.
تاکنون کشورهای استرالیا، اتریش، برزیل، بلغارستان،
کانادا، کلمبیا، چکسلواکی، دانمارک، فرانسه، غنا، انگلستان،
یونان، ایتالیا، لهستان، شوروی، سوئد، سوئیس، آمریکا، ونزوئلا، و
یوگسلاوی این مسئولیت را به عهده داشته‌اند. از ایران شورای
کتاب کودک در سالهای ۱۳۵۵/۱۹۷۶، ۱۳۵۵/۱۹۹۳، ۱۳۷۲/۱۹۹۳ عهده‌دار
تهیه شعار، پیام، و پوستر این روز برای جهانیان بوده است. شعار و
پیام سال ۱۳۵۵ به وسیله آقای محمود کیانوش نوشته شد و پوستر
توسط آقای پرویز دیبایی طراحی گردید. شعار و پیام سال ۱۳۷۲ به
وسیله خانم دکتر مهدخت کشکولی نوشته شده و پوستر آن را آقای
نورالدین زرین کلک طراحی کرده است. شعار و پیام به چهار زبان
رسمی دنیا ترجمه و به سراسر جهان ارسال شده است.

کتاب: قصه دیروزها، رازفرداها

هنوز آفتاب سرزده بود که بچه‌ها دویدند تا سر کوهی رسیدند.
کوه کلاه سفیدش را بر سر گذاشته و آرام نشسته بود. دختری از
میان بچه‌ها به کوه گفت:

«کلاهت را به من قرض می‌دهی؟»

کوه پرسید:

«که با آن چکار کنی؟»

دختر جواب داد:

«کلاهت را بر سر می‌گذارم. دیگر کسی مرا نمی‌بیند. آنگاه به

باغ روشنایی سفر می‌کنم.»

کوه پرسید:

«و بعد»

دخترک جواب داد:

«به اتاق رازها می‌روم و کتاب خودم را در آنجا پیدا می‌کنم.»

کوه کمی به فکر فرو رفت و بعد گفت:

«به دو شرط: یکی اینکه کلاهم را پیش از غروب آفتاب برایم

بیاوری. دوم اینکه اگر رازی را فهمیدی به من بگویی.» بعد

کلاهش را برداشت و به دخترک داد. دخترک آن را به سر گذاشت

و از چشم‌ها ناپدید شد. با نسیم از دریاها گذشت و از کویرها عبور

کرد تا به قلعه‌ای رسید که هفت دروازه داشت و بر هر دروازه

نگهبانی بود.

هر چیز که زیر آفتاب آمده است

با حکمتی از روی حساب آمده است

خواهی که درآوری سر از کار جهان

بگشای و بخوان که در کتاب آمده است

شعار روز جهانی کتاب کودک از آقای محمود کیانوش در سال ۱۳۵۵

آخرین نگهبان کلید جادویی را به دختر داد. او دروازه‌ها را گشود. کلید را در جیب گذاشت و داخل قلعه شد. توی قلعه باغی بود. وارد باغ شد. در باغ به جای شن ستاره ریخته بودند. در میان باغ ساختمانی بود که یک آجرش از نوع آفتاب و یک آجرش از نوع مهتاب بود. و بر در آن دو کوبه بود: یکی راز و دیگری آواز.

دخترک لحظه‌ای ایستاده، نفس در سینه حبس کرد و آرام کوبه راز را نواخت. در باز شد. یکه‌ای خورد. در اتاقها فرشهای پهن بود با نقشهایی از گل‌های زیبا و درختانی که گل و گیاه هزار باغ به طراوتشان نمی‌رسید و هزار پرندۀ روی شاخه‌هایشان آواز می‌خواندند. دخترک خیلی دلش می‌خواست از این باغ یک دسته گل سرخ بچیند. اما ترسید که دیر شود. آرام از اتاقها گذر کرد و به اتاقی رسید که بر درش هفت قفل زده بودند. دخترک کلید را از جیب درآورد و قفلها را گشود و وارد اتاق شد. فریادی از شادی کشید. در آن اتاق برای همه بچه‌های دنیا کتاب بود. دخترک از جلوی قفسه کتابها گذشت تا شاید کتاب خودش را میان آن همه کتاب پیدا کند. گشت و گشت، ناگهان در گوشه‌ای از اتاق کتاب بزرگی دید و به طرف آن رفت. روی کتاب نوشته شده بود: کتاب رازها. دخترک کتاب را ورق زد. در صفحه اول آن چشمش به نقشه‌ای افتاد که راه‌هایی از سیاهی و رسیدن به برج‌های روشنایی را نشان می‌داد. در صفحه بعد راه میان‌بر سفر از ماه به نپتون نشان داده شده بود و روی رودخانه مخفی زهره علامت گذاشته بودند. دخترک کتاب را ورق زد. در صفحه‌های میانی کتاب درباره انواع بیماریها و درمان آنها چیزهایی نوشته شده بود. در میان بیماریها نامی از بیماری نادانی و درمان آن آمده بود. دخترک زیر لب گفت:

«چه خوب، کتاب را همراه خودم می‌برم.»

اما آنقدر سنگین بود که هرچه کوشش کرد نتوانست آن را بلند کند. از پنجره به بیرون نگاه کرد. خورشید می‌خواست غروب کند و دخترک می‌بایست آن همه راه را که آمده بود برگردد. داشت دیر می‌شد و کوه انتظار می‌کشید که کلاهش را پیش از غروب پس بگیرد. یکبار دیگر به سرعت کتاب را ورق زد و در آخرین صفحه خواند که:

«فردها از آن بچه‌هاست و بچه‌ای که این راز را بداند از تاریکی نمی‌هراسد.» ناچار کتاب را رها کرد و با حسرت از آن اتاق و از آن باغ بیرون آمد و سوار باد شد و برگشت. بچه‌ها در دامنه کوه به انتظار او نشسته بودند. دخترک به کوه سلام کرد و کلاه را پس داد.

کوه لبخندی زد. گفت:

«خوب دخترم، سفر خوش گذشت؟ با خود چه آوردی؟»

دخترک با خوشحالی گفت:

«کتابی بود خیلی بزرگ شاید اندازه خود شما. در آن خیلی چیزها نوشته شده بود. خواستم آن را همراه خود بیاورم. نتوانستم.»

کوه پرسید:

«خوب، در آن چه نوشته شده بود؟»

دخترک فکر کرد و گفت:

«در صفحه آخر آن نوشته شده بود:

فردها از آن بچه‌هاست.»

کوه ناراحت شد و سرش را پایین انداخت. اما پس از مدتی سر بلند کرد و گفت: «خوب، گذشته مال کوه و دشت و دریا بود، آینده هم مال بچه‌ها باشد.»

مهدخت کشکولی

توضیحات:

1. International Book Fairs
2. IRA : International Reading Association
3. IFLA : International Federation of Library Association and Institutions
4. BIB : Biennial of Illustrations Bratislava
5. CERLALC: Centra Regional para el Fomento del Libro en America Latina yel Caribe
6. ACCU : Asian Cultural Centre for UNESCO

مآخذ:

۱. ایروانی، سارا. «بی‌ینالهای جهانی تصویرگری کتاب کودک». پایان‌نامه لیسانس نقاشی دانشکده هنرهای زیبا، دانشگاه تهران، ۱۳۶۸.
۲. «بیانیه دفتر بین‌المللی کتاب برای نسل جوان». گزارش شورای کتاب کودک. سال ۲۰، ش ۱ و ۲، ۱۳۶۱: ۱۲-۱۳.
۳. «گزارش برگزاری روز جهانی کتاب کودک». گزارش شورای کتاب کودک. سال ۱۴، ش ۱، خرداد ۱۳۵۵: ۶-۹.
4. Book Bird Magazines.
5. IBBY : What is IBBY.
6. _____ : Assress list 1992.